BESZÉLGETÉS BUDAI GYULÁVAL, A MAGYAR VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTÉRIUM ÁLLAMTITKÁRÁVAL

Romániában nem megfelelő helyen kezelik a mezőgazdaságot

Beruházásösztönzés mellett a tagosítást szolgáló földvásárlási hitelek kamattámogatásával segítené a magyar Vidékfejlesztési Minisztérium a székelyföldi kisbirtokszerkezet átalakulását, versenyképesség-javulását – fejtette ki lapunknak adott interjújában Budai Gyula, a Vidékfejlesztési Minisztérium parlamenti kapcsolatokért felelős államtitkára. Az agrárpolitikus a székelyföldi mezőgazdaság hiányosságai mellett a lehetőségekre is kitért: Magyarországon is keresett, nagy mennyiségben értékesíthető terméknek nevezve az erdei gyümölcsöket.

– Államtitkár úr, Székelyföldre vonatkozóan milyen mezőgazdasági és vidékfejlesztési projektekben gondolkozik a szaktárca? Milyen konkrét anyagi, szakmai, logisztikai, infrastrukturális segítséget tud kínálni a magyar Vidékfejlesztési Minisztérium a határon túli, székelyföldi gazdaszervezeteknek, termelési és értékesítési szövetkezeteknek?

– Azoknak a feladatoknak, programoknak a részletei, amelyeket az első, valamint a második székely kerekasztal-beszélgetés alkalmával egyeztettünk, a Vidékfejlesztési Minisztérium stratégiai és társadalmi kapcsolatok főosztályán vannak, kidolgozás alatt. Jelenleg itt tartunk, ezért végeredményekről még nem tudok beszámolni, de konkrét eredmények már vannak. Az általam is felkeresett csíkkozmási burgonyaszövetkezet például azzal fordult hozzánk, hogy jó minőségű vetőmagot szeretnének. Felvették a kapcsolatot a keszthelyi kutatóintézettel, és tudomásom szerint el is indult az együttműködés. Másik konkrét eredmény a székelykeresztúri tejüzem megnyitása. A kezdeményezést Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter úr 5 millió forinttal támogatta, amihez a keresztúri szövetkezet járművásárlási céllal még további 2 millió forintot kért. Úgy tudom, ezt az összeget is megkapták. Sajnos a létesítmény ünnepélyes avatóján nem tudtam részt venni, de tervezem, hogy hamarosan személyesen is tájékozódom a munka alakulásáról. Ugyanakkor előrehaladott tárgyalásokat folytatunk olyan programok megvalósításáról, amelyen a Csíkszeredában tartott második székely kerekasztal-beszélgetésen állapodtunk meg. Egyrészt ez egy akvakultúrához kapcsolódó turisztikai program, míg egy másik az állattenyésztéshez kapcsolódó program. Utóbbihoz kötődően novemberben húsz székelyföldi gazda magyarországi tanulmányúton is részt vett, ennek keretében tenyészállat-vásárlási megállapodás is született húsmarha, illetve tejtermelő szarvasmarha kivitelére. Egyértelműen azon a véleményen vagyok, hogy az elindított közös programok jó irányba haladnak, és ehhez kapcsolódóan szinte minden részterületen vannak már eredmények is. Elmaradást látok viszont azon konkrét vállalások terén, amelyek a gazdák földvásárlási támogatására irányulnának. A budapesti és csíkszeredai találkozókon is megfogalmazódott az igény, hogy a tagosítás előmozdítása érdekében a magyar állam biztosítson forrásokat a helyi gazdák földvásárlásához. A legtöbb probléma ugyanis Székelyföldön véleményem szerint is az elaprózott kisbirtokokból ered. Sok támogatástól a gazdák pontosan a zsebkendőnyi parcellaméretek miatt esnek el. Ezeket a területeket össze kellene rendezni, a szaktárcának pedig ehhez kellene forrást biztosítania. Úgy gondolom, már az is jelentős előrelépés lenne, ha a magyar állam az eredeti koncepciónál maradva, a gazdák földvásárlásra felvett hiteleire kamattámogatást tudna biztosítani. A kollégáim jelenleg is ennek a tagosítási, földvásárlási célú kamattámogatásnak a megvalósításán dolgoznak.

– Számol-e még a minisztérium a székelykeresztúrihoz hasonló, termékfeldolgozásra irányuló tervek támogatásával? Vagy ajánlja-e a magyarországi cégeknek a székelyföldi mezőgazdasági, feldolgozóipari beruházásokat?

– Óriási üzleti lehetőségeket látunk egy olyan gyümölcsfeldolgozó létrehozásában, amelyhez hasonló Hargita megyében az erdei gyümölcsök hasznosítása, fagyasztása és feldolgozása terén működik. Komoly lehetőségeket látunk ugyanakkor az ilyen termékek magyarországi forgalmazásában is. A magyarországi pálinkafőző üzemek például konkrétan azzal a kérdéssel fordultak a szaktárcához, hogy tudnánk-e segíteni olyan székelyföldi partnerekkel való kapcsolatfelvételben, akiktől nagy tételben erdei gyümölcsöt tudnának felvásárolni. Magyarországon ugyanis nagyon kedveltek a különböző erdei gyümölcsökből készült párlatok, legyen szó áfonyáról, kökényről. Ez az üzleti lehetőség meglátásom szerint inkább a kiterjedt erdőterületekkel rendelkező közbirtokosságoknak szólna, de akár olyan kistérségek szintjén is megvalósítható lenne, ahol nagyon jó minőségű erdei gyümölcs terem, és a begyűjtés is megoldható.

De más értékesítési lehetőségeket is ajánlani tudunk. Péntekenként Budapesten, a minisztérium előtt *Vidéki mustra* névre keresztelt piacot tartunk. Ennek keretében szeretnénk egy székely napot szervezni, ahol a székelyföldi termelő gazdák a saját termékeikkel megjelenhetnek, és ezeket a budapestiekkel is megismertethetik. Ezt komoly sajtókampánnyal kívánjuk beharangozni, annak érdekében, hogy a székely termékeket minél többen ismerjék meg. Igyekszünk nemcsak a termelés területén, hanem a marketing és az értékesítés terén is segíteni. A kétoldalú együttműködést erősíti a Kárpátia Román–Magyar Kereskedelmi és Iparkamara keretében frissen megalakult agrárszekció is, amit Tóth Katalin, a Vidékfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkár asszonya vezet. Így ennek keretében nemcsak szakmai, hanem más, komoly együttműködés is tapasztalható lesz.

– Milyen a viszony az erdélyi, székelyföldi gazdaszervezetekkel?

– Kiváló. Rendszeresen ellátogatok Erdélybe, illetve a gazdaszervezetek képviselői is jönnek hozzánk. Szerintem a kapcsolat soha sem volt ennyire kedvező. Szakmai együttműködés, közös rendezvények, konferenciák sora követte és követi egymást. Már utaltam a budapesti első, majd a csíkszeredai második székely kerekasztal rendezvényekre. Ezeket decemberben a szaktárca szervezésében Gödöllőn a határon túli magyar gazdaszervezetek találkozója követte, május 3-án Orosházán szintén Kárpát-medencei szintű gazdatalálkozóra kerül sor. Ezen a legnagyobb számban szintén az erdélyi és székelyföldi gazdakörök vesznek rész.

– Mennyire lehet szétválasztani a szakmai kapcsolatokat a napi aktuálpolitikától? Lehet-e ezeket politikától függetlenül is ápolni?

– Könnyű helyzetben vagyok, mert jelenleg is a legnagyobb magyarországi gazdaszervezet, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetségének igazgatója vagyok. Nekünk 2010 előtt, a Fidesz kormányra kerülése előtt is remek kapcsolataink voltak például a Romániai Magyar Gazdák Egyesületével. Jó kapcsolatunk volt a bánáti és a partiumi gazdákkal is. Rendszeresen járunk Székelyudvarhelyre, Sepsiszentgyörgyre. Akkor is közös céljaink voltak, most is egy oldalon állunk. Az együttműködések nem 2010-ben, hanem jóval korábban alakultak ki. Az én szemszögemből az aktuálpolitikának ebben nincs jelentősége. A helyzet a 2010 előtti állapothoz képest annyiban változott, hogy a határon túli szervezeteket a szakmai együttműködés mellett most már anyagilag is tudjuk támogatni. Néhány millió forintról van ugyan szó, de egy-egy rendezvényre, szakmai képzési programra tudunk anyagi forrásokat biztosítani.

– Említette, hogy rendszeresen jár Erdélybe, Székelyföldre. Kíváncsi lennék, milyen kép alakult ki önben a székelyföldi agráriumról? Miben látja a gyengeségeit, erősségeit?

– A hiányosságokra már a nadrágszíjparcellák kapcsán is kitértem. Nem lehet versenyképesen termelni elaprózott kisbirtokokon. A kisbirtok alatt itt a félhektáros vagy egy-két hektár alatti területtel bíró, egy-két tehenet, néhány juhot tartó gazdaságokra gondolok. Ebből csak nagyon minimális jövedelmet lehet realizálni, annyit lehet kihozni, ami maximum az önellátásra elegendő. Pontosan ezért támogatjuk a kisbirtokok összevonását, a földterületek egyberendezését, és így egy versenyképesebb birtokszerkezet kialakulását. A székely ember szeret dolgozni, és azokat a hiányosságokat, amelyeket a klímaviszonyokból és az üzemméretből fakadó versenyképességi hátrányként éri, a kitartó munkájával és a gazdálkodás szeretetével próbálja pótolni. Hátrányként, gyengeségként látom, hogy nem áldoznak eleget a fő megélhetést jelentő növénykultúrák, állatfajták cseréjére, nemesítésére, javítására. Ki kell mondani: az a fajta pityóka, ami önöknél terem, sajnos már nem versenyképes a holland és török burgonyával. Ezért olyan fajtákat kellene meghonosítani – és ezt az ottani gazdák is tudják –, amelyek ellenállóképesség, terméshozam és piaci kereslet terén is versenyképesebbek. Ugyanez a helyzet az állattenyésztés, tejtermelés terén is. A gépesítettség szintén a székelyföldi agrárium gyenge pontjának számít. Ez talán abból is ered, hogy Románia négy év késéssel csatlakozott az Európai Unióhoz Magyarországhoz képest. A magyar gazdák ez idő alatt sikeresebben ki tudták használni az előcsatlakozási alapokat, illetve a később megnyíló uniós pályázati forrásokat, ami a gépesítésre, farmmodernizálásra vagy pedig a különböző tárolókapacitások bővítésére vonatkozott. A gazdák informálása, a lehetőségek tudatosítása viszont a mindenkori kormánynak is felelőssége. Megítélésem szerint a román kormány nem megfelelő helyen kezeli a mezőgazdaságot. Azt gondolom, hogy inkább a néhány tízezer hektáron gazdálkodó romániai nagybirtokok érdekeit támogatják a nagy létszámú, a vidéken élő embereknek megélhetést biztosító kis- és közepes gazdaságokkal szemben. Szerintem ez a magyarázata annak is, hogy Románia csupán a támogatások alacsony hányadát tudja lehívni, annak ellenére, hogy Dacian Cioloş személyében az ország nevesíthette az Unió mezőgazdasági biztosát is. Ilyen lehetőség ritkán adódik meg egy ország történelmében. Ezt a mezőgazdaság-fejlesztés terén jobban ki kellett volna használni. Úgy érzem, nem tették meg.

– Annál több lehetőséget kínál viszont a kisgazdaságoknak az Unió új közös agrárpolitikája. A KAP zöldítésével járó agrárkörnyezet-védelmi támogatások a magyarországi és székelyföldi gazdákat is érintik...

– Ez igaz, az új KAP a magyar gazdáknak hasznos. Ehhez viszont az is kellett, hogy a magyar kormány kőkeményen védje a gazdák érdekeit az erről szóló tárgyalásokon. Ráadásul 2014-től a Vidékfejlesztési Minisztérium a kis- és közepes gazdaságok támogatására, valamint vidékfejlesztésre jelentős forrásokat fordít. De ez politikai döntés kérdése. Mint ahogy az is, hogy a mostani román kormány a következő évekre vonatkozóan milyen irányelveket fog meghatározni a közös agrárpolitika keretein belül. Mert a jogcímeket az adott tagállam határozza meg, azaz ő dönti el, hogy milyen prioritások mentén fogja az ország rendelkezésére álló támogatási források felhasználását ösztönözni. Még egyszer mondom: Romániában nem megfelelő helyen kezelik a mezőgazdaságot, ugyanis a romániai agráriumban sokkal nagyobb lehetőségek vannak, mint amit kihasználnak. A kis- és közepes gazdaságokban pedig óriási potenciál van. A jelenlegi magyar kormány ezt felismerte, és ennek megfelelően 2010-től az agráriumot is stratégiai ágazatként kezeli. Ennek szellemében alakította ki az agrárpolitikai támogatási rendszert és képviseli a hazai agrárszereplők érdekeit az Európai Unióban. Ez óriási hozzáállásbeli különbség.

Domján Levente